

Managementletter 2023

Gemeente Vlissingen, 14 december 2023

Aan het college van burgemeester en
wethouders van de gemeente Vlissingen
Postbus 3000
4380 GV Vlissingen

Onderwerp
Managementletter 2023

Datum
14 december 2023

Ons kenmerk
23128D939C/SS

Geacht college,

Hierbij brengen wij verslag uit van de bevindingen naar aanleiding van de recentelijk afgesloten interim-controle. De aanpak en de aandachtspunten van deze tussentijdse controle, die wij hebben uitgevoerd in opmaat naar de controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Vlissingen, zijn vastgelegd in het auditplan 2023.

Wij benadrukken dat de interim-controle primair is bedoeld om de interne-beheersingsmaatregelen in uw organisatie te beoordelen en te toetsen, als basis om te komen tot een oordeel over de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening 2023 opgenomen informatie. Het voorgaande impliceert dat onze werkzaamheden niet de hele interne-beheersingsomgeving van de gemeente Vlissingen omvatten. Tevens heeft de interim-controle als doel om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2023 te signaleren en onder uw aandacht te brengen.

Wij merken op dat deze managementletter is opgesteld ten behoeve van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Vlissingen en niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

Wij hebben deze rapportage reeds met de wethouder Financiën, de gemeentesecretaris/algemeen directeur, de concerncontroller, de beleidsmedewerker Planning en Control en de interne auditor besproken. Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en danken u en uw medewerkers voor de samenwerking tijdens de interim-controle en bij de totstandkoming van deze managementletter.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. R.M.J. van Vugt RA

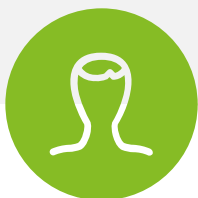
Deloitte Accountants B.V.
Park Veldzicht 25
4336 DR Middelburg
Postbus 7056
4330 GB Middelburg
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9839
www.deloitte.nl

Bestuurlijke samenvatting	4
Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle	8
Speerpunten auditcommissie	22
Bevindingen IT-audit	24
Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2023	26
Bijlage Opvolging Bevindingen 2022 en Reikwijdte van onze werkzaamheden	28

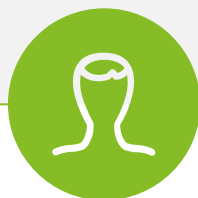
Contact

Wij beantwoorden graag uw vragen over deze managementletter:

Rein-Aart van Vugt

Partner
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 088 288 1108
rvanvugt@deloitte.nl

Ron Huser-Egter van Wissekerke

Senior Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 06 5585 3223
rhuser@deloitte.nl

Bob Schmelzer

Senior Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 06 8333 9391
bschmelzer@deloitte.nl

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de kernpunten van de interim-controle overzichtelijk weergegeven. Deze worden verderop in de managementletter nader toegelicht.

Onderwerp	Observatie en/of aanbeveling	Link
Rechtmatigheids-verantwoording	- De financiële verordening en controleverordening zijn al in een eerder stadium aangepast. Nieuwe modelverordeningen kunnen op marginale onderdelen nog leiden tot wijziging. - De verantwoordings- en rapportagegrens zijn vastgesteld. - Interne controle volgens het vastgestelde controleplan geeft richting aan de uit te voeren interne controle werkzaamheden. - De invulling van de rechtmatigheidsverantwoording in de paragraaf bedrijfsvoering is nog te bepalen, waarbij rekening wordt gehouden met recente Q&A rechtmatigheidsverantwoording van de commissie BBV (overschrijdingen van baten en onderschrijdingen van lasten en baten die niet tijdig zijn gemeld aan de raad).	Rechtmatigheids-verantwoording
Artikel 12	- De artikel 12 inspecteur streeft ernaar om uiterlijk in 2024 tot afronding te komen van het artikel 12-onderzoek en indien mogelijk tot het opheffen van de artikel 12-status van Vlissingen. - De gemeente heeft een projectgroep geformeerd om zelf een mening te kunnen vormen over de uitkomst van het onderzoek van de inspecteur (kansen, bedreigingen, risico's). De projectgroep is gedegen opgezet en geeft een juiste (voorgenomen) invulling aan haar werkzaamheden. - In de taakstelling van het sociaal domein wordt gestaag vooruitgang geboekt. Op een taakstelling van € 9.120.000 voor 2023 is € 6.540.000 verwerkt in de gemeentelijke begroting. De taakstelling heeft betrekking op de drie onderdelen van het sociaal domein: Jeugd, WMO en Werk en Inkomen. De realisatie van de taakstelling ten aanzien van Werk en inkomen (Orionis Walcheren) verloopt trager dan gepland. Voor 2024 vertegenwoordigt Orionis Walcheren € 4.400.000 van het totaal van € 10.400.000 aan taakstelling. Er is een werkplan Orionis Walcheren (implementatieplan werkleerbedrijf) opgesteld. De geplande realisatie van de volledige taakstelling is vertraagd van 2025 naar 2027.	Artikel 12
Grondexploitatie	- De interne controle op de 2^e herziening 2023 van de grondexploitatie gericht op programmering, planning, prijs, plankosten en parameters moet nog plaatsvinden. - Voor de Machinefabriek heeft medio 2022 besluitvorming plaatsgevonden over het cascoherstel, wat eind 2022 is aangevangen. De oplevering van het cascoherstel vindt in 2024 plaats. In de 2e herziening 2023 zijn de plankosten verhoogd. - De interne organisatie (planeconomen) bestaat momenteel uit 1 interne planeconoom en 2 externe planeconomen dit maakt dit team kwetsbaar.	Grondexploitaties
Wind in de Zeilen	- De financiële beheersing van de gelden “Wind in de Zeilen” is geregeld middels een gedegen projectorganisatiestructuur. Er wordt strak gemonitord welke ontvangsten en bestedingen plaatsvinden binnen de verschillende fiches. De toegekende bedragen vanuit het compensatiepakket zijn ontvangen, de voortgang en bestedingen lopen achter op de initiële planning.	Wind in de Zeilen
Sociaal domein	- De gemeente heeft haar verwachtingen met de hoofdaanemers voor huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding gecommuniceerd over de verantwoording die zij moeten afleggen over de geleverde zorg, zoals opgenomen in de raamovereenkomst WMO. In de loop van 2023/2024 rapporteren de hoofdaanemers aan de gemeente over de resultaten van de effectiviteit van de zorg en cliëntervaringen. - De interne controle op het recht op zorg voor hulpmiddelen en vervoer laat tekortkomingen zien, waarvoor herstelacties zijn uitgevoerd. - De middelen in de reserve Centrumtaken zijn voorbehouden aan de centrumgemeente. In 2023 zijn zowel vanuit het perspectief van Vlissingen als van de regiogemeenten risico taxatie onderzoeken uitgevoerd . De gemeenteraad moet nog besluit over het voorstel van de regiogemeenten voor de inzet van een deel van deze reserve.	Sociaal domein
Inkoop en aanbesteding	- In 2023 is tussentijds een risicogerichte spendanalyse uitgevoerd gericht op de naleving van de Europese aanbestedingen. Uit deze analyse zijn geen nieuwe bevindingen gekomen, maar alleen doorlopende aanbestedingsfouten van voorgaande jaren. - Het financiële systeem CODA dwingt af dat degene die de prestatielevering beoordeelt en goedkeurt de leveringsdocumentatie of een toelichting opneemt bij het valideren en accorderen van de prestatielevering. Uit de interne controle blijken geen dossiers waarbij geen prestatieverklaring is gevoegd.	Inkoopanalyse

Bestuurlijke samenvatting

Onderwerp	Observatie en/of aanbeveling	Link
Financiële administratie	- In 2023 is bepaald dat de onderhoudskosten niet direct middels de betaling van de factuur, maar met een memoriaalboeking per project aan het einde van het boekjaar ten laste van de voorziening wordt gebracht. Hierbij is het uitgangspunt dat de kwaliteitssplitsing per onderhouden weg bepaalt welk deel ten laste van de voorziening wordt geboekt. - De systematiek van werken in civiele projecten wordt veranderd door het werken met jaarruimten/jaarschijven zodat alleen de werkzaamheden van dat jaar van budget worden voorzien. Het voornemen is ingaande 2024 te werken met meerjarenonderhoudsplannen en onderhoudsvoorzieningen voor alle kapitaalgoederen.	Achterstallig onderhoud
Risicomanagement en beheersing frauderisico's	- De nieuwe nota weerstandsvermogen en risicomanagement (nieuw risicomanagementbeleid) is in concept gereed. Het voornemen is om vaststelling en implementatie in 2024 te laten plaatsvinden. - De frauderisicoanalyse 2022 is in het 1^e kwartaal 2023 vastgesteld. De interne frauderisicoanalyse is voornamelijk opgesteld vanuit de invalshoek van 'gelegenheid.' De andere frauderisicofactoren vanuit de fraudedriehoek – 'druk' en 'rationalisatie in gedrag' – komen niet (nadrukkelijk) aan bod. - De frauderisicoanalyse 2023 wordt in het 4^e kwartaal 2023 opgesteld en in het 1^e kwartaal 2024 vastgesteld. De aanbeveling om invulling te geven aan alle frauderisicofactoren vanuit de fraudedriehoek wordt daarin meegenomen.	Inkoopanalyse
Interne beheersing	- De processen welke zijn opgenomen in het intern controleplan 2022-2025 zullen worden beschreven en vastgelegd in Blue Dolphin. De relevante controls inclusief de risico's en beheersmaatregelen zullen worden vastgelegd. Inmiddels zijn 11 processen vastgelegd, waarin overigens ook processen zijn begrepen die niet in het intern controleplan zijn opgenomen. - Interne controle op de relevante processen loopt, behoudens de interne controle op de herziening van de grondexploitatie, volgens planning.	Rechtmatigheids-verantwoording
Automatisering	- De I&A samenwerking heeft op het gebied van technische beheer stappen gezet om op afzonderlijke serviceprocessen aantoonbaar in control te komen, tegelijkertijd is dit nog niet volledig gerealiseerd en vraagt dit nog tijd. - Een discrepantie wordt ervaren tussen het technisch beheer, het team I&A, en het functioneel beheer in handen van de applicatiebeheerders. Van belang is gemeentebreed een beleid uit te dragen dat de ambitie bestaat om ook op automatiseringsgebied aantoonbaar in control te komen.	Automatisering
Speerpunt auditcommissie: bijdrage aan Orionis Walcheren	- De bijdrage aan Orionis Walcheren is nagenoeg conform de stemverhouding ten aanzien van besluiten over de begroting met beleidsmatige en financiële meerjarenramingen, investeringen en andere aangelegenheden met financiële gevolgen van meer dan € 50.000.	Speerpunten audit commissie

Bestuurlijke samenvatting

Onderwerp

Observatie en/of aanbeveling

Link

Opvolging eerdere
aanbevelingen

Bevindingen	2023	2022
Controle-omgeving (controle memoriaal boekingen)	✓	🔄
Controle-omgeving (gemeentelijke beheersmaatregelen liggen onvoldoende vast in eenduidige procesbeschrijvingen)	🔄	🔄
Fraude en corruptie (ontbreken interne frauderisico analyse)	✓	🔄
Personeel (controle op eindafrekeningen)	🔄	⚠️
Personeel (controle op urenregistratie)	NVT*	⚠️
Grondexploitaties (geen zichtbare interne controle exploitatieopzet)	🔄	🔄
Sociaal domein – WMO vervoer (invullen rechtmatigheidscontrole)	✓	⚠️
Sociaal domein – Beschermd wonen, vrouwenopvang en maatschappelijke opvang (mandaatbesluit CZW bureau)	✓	⚠️
Sociaal domein – Beschermd wonen, vrouwenopvang en maatschappelijke opvang (wederzijdse taken en verantwoordelijkheden van respectievelijk de gemeente Vlissingen, het CZW Bureau en het SWVO liggen niet eenduidig vast).	🔄	🔄
Sociaal domein – Beschermd wonen (wijze van uitbesteding van deze taken aan het CZW Bureau inclusief de juridische status van het CZW Bureau evalueren.	🔄	🔄
Risicomanagement (actualiseren nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement)	🔄	+
Projectbeheersing bij majeure projecten (invulling projectcontrol)	⚠️	+

Status bevindingen:

- ➕ Nieuwe bevinding
- ⚠️ Aandachtspunt in het kader van de jaarrekeningcontrole
- ✓ Bevinding opgelost
- 🔄 Eerder gerapporteerde bevinding; gedeeltelijk opgelost/opvolging onderhanden
- ⚠️ Eerder gerapporteerde bevinding; niet opgelost

*Het klokken van uren komt in 2023 te vervallen, hierdoor is de opvolging NVT

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Overall beeld interne beheersing en organisatieontwikkeling

Wij hebben tijdens de interim-controle 2023 uw interne beheersing onderzocht van de voor de jaarrekening relevante processen. Overall is de interne beheersing - vanuit de opdracht voor de jaarrekeningcontrole gezien - van voldoende niveau. Wij constateren dat de primaire basis op orde is en op verschillende onderdelen sprake is van verdere groei in de interne beheersing (interne controle, (fraude)risicobeheersing) terwijl op onderdelen nog wel stappen zijn te zetten. Een ontwikkelopgave blijft er op het gebied van digitalisering en innovatie.

De ontwikkeling van het team Financiën en Control heeft in 2023 (terecht) nadrukkelijk aandacht gekregen. De afhankelijkheid van externe krachten en individuele medewerkers was groot waardoor het team kwetsbaar was. Het aannemen van twee business controllers (per 1 oktober 2023) geven het team meer armslag om invulling te geven aan de werkzaamheden. Bij onze interim-controle moesten deze werkzaamheden vanzelfsprekend nog nader worden geconcretiseerd. Daarnaast is per 1 januari 2023 een concerncontroller gestart. Deze (permanente) uitbreidingen moet invulling geven aan het verder op orde krijgen van de financiële administratie, de budgetbeheersing (project budget de baas dat weer wordt opgepakt en geïmplementeerd) en projectcontrol.

In dit kader is van belang te noemen dat het Purchase-to-Pay (P2P) traject via het softwarepakket van Proactis wordt geïmplementeerd. Dit traject vanaf het aanvragen en bestellen van goederen en diensten (de order) tot en met de betaling ervan wordt gefaseerd ingevoerd. De eerste fase richt zijn op de factuurafhandeling van facturen zonder inkooporder. In de 2^e fase wordt de bestelprocedure ingeregeld en komt de gehele functionaliteit (voorjaar 2024) beschikbaar. In het verlengde hiervan zal ook de budgethoudersregeling worden aangepast en vastgesteld. Verder zal per 1 januari 2024 een nieuwe rapportagetool (pepperflow) operationeel zijn.

De processen die wij bij de interim-controle hebben onderzocht, zijn:

- Memoriaalboekingen en financiële verslaggeving
- Investerings
- Grondexploitatie
- Inkopen (inclusief aanbestedingen) en betalingsverkeer
- Belastingen
- Salarissen
- Sociaal domein
- Treasury
- Subsidieverstrekingen
- Overige opbrengsten

Wij hebben verder aandacht besteed aan het speerpunt (bijdrage aan Orionis Walcheren) dat de auditcommissie bij de bespreking van het auditplan heeft meegegeven.

In deze managementletter hebben wij onze detailbevindingen weergegeven (inclusief status opvolging eerdere aanbevelingen).

Tevens zijn wij de opvolging nagegaan van onze overige aanbevelingen uit de managementletter en het accountantsverslag (voor zover deze zaken niet als afzonderlijk speerpunt zijn benoemd) uit 2022. In het accountantsverslag bij de jaarrekening 2023 rapporteren wij over de opvolging van onze (overige) aanbevelingen die gerelateerd zijn aan de jaarrekening(controle).

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Rechtmatigheidsverantwoording

Boodschap

De rechtmatigheidsverantwoording is per 1 januari 2023 in werking getreden. De verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders voor de rechtmatigheid wordt hiermee benadrukt doordat het college een verantwoording over rechtmatigheid af moet gaan geven in plaats van dat de accountant dit doet. De accountant geeft vanaf de jaarrekening 2023 een getrouwheidsoordeel over de rechtmatigheidsverantwoording. Dit betekent dat de accountant vaststelt of de rechtmatigheidsverantwoording van het college een getrouwe weergave bevat over de mate waarin het college rechtmatig heeft gehandeld. Het uitgangspunt van de wetgever is dat de reikwijdte van de verantwoording door het college niet wijzigt ten opzichte van de situatie waarin de accountant een rechtmatigheidsoordeel gaf. In de Kadernota Rechtmatigheid 2023 is door de commissie BBV nadere invulling gegeven aan de rechtmatigheidsverantwoording en de wijze waarop het college deze vormt dient te geven. Specifieke vereisten die de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording moeten onderbouwen, worden hierin behandeld. Het is van belang dat de gemeente de richtlijnen uit deze Kadernota nauwgezet opvolgt om daarmee een gedegen basis te hebben voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij lichten enkele belangrijke aspecten hieromtrent onderstaand toe en de invulling die de gemeente Vlissingen daaraan heeft gegeven. Overigens heeft de commissie BBV onlangs een Q&A rechtmatigheidsverantwoording gepubliceerd waarmee geprobeerd wordt onduidelijkheden, vooral inzake begrotingsrechtmatigheid, weg te nemen. Wij adviseren hiervan kennis te nemen.

Actualisatie verordeningen

Doordat het college formeel verantwoordelijk is voor het controleren van de rechtmatigheid en het college daarover dient te rapporteren in de jaarstukken, vervalt hiermee het oordeel van de accountant voor wat betreft het onderdeel rechtmatigheid. Dit betekent ook dat de Controleverordening (ex art. 213 Gemeentewet) aangepast dient te worden door de gemeente om hieraan invulling te geven. De VNG heeft hiertoe een geactualiseerde modelverordening opgesteld die in de basis hiervoor kan worden gebruikt. Naast de Controleverordening, kent de gemeente ook de Financiële verordening (ex art. 212 Gemeentewet). De VNG heeft ook hiertoe een geactualiseerde modelverordening opgesteld met enkele specifieke aanpassingen/toevoegingen die voortkomen uit de Kadernota Rechtmatigheid 2023. In de modelverordening wordt bijvoorbeeld invulling gegeven aan de verantwoordings- en rapportagegrens die de gemeenteraad dient vast te stellen en het vaststellen van het autorisatieniveau van de begroting waarbinnen het college uitgaven mag doen.

De gemeente Vlissingen heeft de (gewijzigde) financiële verordening reeds vooruitlopend op de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording vastgesteld op 24 februari 2022. In deze verordening is nog geen rekening gehouden met de modelverordening van de VNG. De nieuwe modelverordeningen zijn noodzakelijk door de wet versterking decentrale rekenkamers, invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en ontvangen adviezen vanuit de commissie BBV. De VNG heeft tevens een actualisatie van de schrijfstijl en opmaak doorgevoerd. Dit betekent dat de nieuwe modelverordeningen zodanig verschillend zijn ten opzichte van de voorgaande modelverordeningen (de financiële verordening 2022, de controle verordening 2022 en de verordening doelmatigheid en doeltreffendheid 2005) dat de gemeente Vlissingen heeft besloten om de nieuwe modelverordeningen toe te passen. Hiermee voldoet de gemeente Vlissingen aan de nieuwe wettelijke vereisen. De nieuwe modelverordeningen zullen in Q1 2024 aan de raad worden aangeboden ter vaststelling.

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Rechtmatigheids-
verantwoording
(vervolg)

Boodschap

Controleprotocol

Vanuit de controle over de boekjaren tot en met 2022 bent u gewend met een controleprotocol te werken. In dit controleprotocol werden de goedkeuringstoleranties voor de accountantscontrole voor zowel de getrouwheid als rechtmatigheid vastgelegd. Vanaf 2023 gelden deze toleranties niet alleen voor de accountant voor wat betreft het getrouwheidsoordeel, maar ook voor het college voor wat betreft het rechtmatigheidsoordeel (de zogenaamde ‘verantwoordingsgrens’). In de modelverordeningen van de VNG is opgenomen dat de toleranties voor wat betreft de verantwoordings- en rapportagegrens worden verwerkt in de Financiële verordening. Daarnaast is het wellicht ook wenselijk voor de gemeente om deze toleranties nu juist in het controleprotocol op te nemen en tezamen met het normenkader door de gemeenteraad te laten vaststellen.

Wij merken op dat de gemeente Vlissingen in het controleprotocol 2022 reeds de toleranties voor wat betreft de verantwoordings- en rapportagegrens heeft opgenomen. De verantwoordingsgrens is bepaald op 1% van de totale lasten inclusief toevoeging reserves voor geconstateerde onrechtmatigheden (fouten) en onduidelijkheden. De rapporteringsgrens is vastgesteld op € 125.000. Overigens zijn deze grenzen ook in de Financiële verordening opgenomen.

Interne controleplan en interne controle

In de rechtmatigheidsverantwoording leg het college verantwoording af over een drietal rechtmatigheidscriteria, te weten het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en misbruik & oneigenlijk gebruik. De basis voor toetsing van deze drie rechtmatigheidscriteria als onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording, ligt in het interne controleplan van de gemeente. Op deze wijze geeft het college nadere invulling en toetst het college deze criteria zichtbaar. Het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader is hiervoor de basis wat moet leiden tot een toetsingskader in de vorm van specifieke werkplannen per financiële stroom of proces. Wij vinden het van belang te benadrukken dat de gemeente zorgdraagt voor een passend tijdspad om de interne controlewerkzaamheden uit te voeren en conclusies te kunnen trekken als basis en onderbouwing voor de rechtmatigheidsverantwoording in de concept jaarstukken over 2023.

Met de huidige verbijzonderde interne controle voldoet de gemeente aan de verplichting zorg te dragen voor de toetsing van de rechtmatigheid van het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie conform artikel 212/213 van de Gemeentewet. In het controleplan zijn de processen en de planning vastgelegd. Het controleplan is erop gericht om tijdig de controlewerkzaamheden uit te voeren en af te ronden voor de jaarrekeningcontrole. Wij onderkennen op dit moment, behoudens de interne controle op de grondexploitatie, geen belangrijke achterstanden in de uitvoering van de werkzaamheden.

In het kader van het project procesmanagement zijn de afgelopen jaren 18 processen vastgelegd (via Visio) en voorzien van een knelpuntenrapport (rapport met bevindingen en aanbevelingen om het proces te verbeteren). Vanaf 2022 zijn met behulp van nieuwe software (Blue Dolphin) processen digitaal in kaart gebracht, waarna de applicatie in 2023 gefaseerd beschikbaar wordt gesteld aan de medewerkers. Op dit moment zijn 11 processen in Blue Dolphin vastgelegd.

Wij constateren dat in de processen nog deels aandacht is te besteden aan het beschrijven van de interne beheersingsmaatregelen (“controls”). Het is van belang hieraan inhoud te geven zodat de interne controle zicht daarop kan richten, hetgeen efficiënter is dan het uitvoeren van een volledig gegevensgerichte controle. Bovendien krijgt de interne controle daarmee een hogere toegevoegde waarde voor de processen en de organisatie.

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

**Rechtmatigheids-
verantwoording
(vervolg)**

Boodschap

In de tabel hieronder zijn de implementatievereisten opgenomen waaraan Vlissingen moet voldoen om aan de controlestandaarden te voldoen. De organisatie heeft de processen en procesafspraken met de raad op orde. Onze recapitulatie is als volgt:

Vereisten communicatie op grond van controlestandaarden	Heeft het college al afspraken gemaakt over deze onderwerpen?	
	Ja	Onderhanden
De verantwoordingsgrens voor 2023 is bepaald op basis van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves	V	
De verantwoordingsgrens voor 2023 is vastgesteld door de raad	V	
Het normenkader 2023 is onder handen of de datum van vaststelling door de raad is gepland	V	
De financiële verordening is herzien indien er staat dat de accountant de rechtmatigheid toetst	V	
De financiële verordening bevat de wijze waarop wordt omgegaan met begrotingsonrechtmatigheden	V	
Het college en de raad hebben overeenstemming inzake de invulling van de rechtmatigheidsverantwoording in de paragraaf 'Bedrijfsvoering' (invulling begrotingsrechtmatigheid)		V
Het interne controleplan van de gemeente bevat een scoping van de processen en balansposten, risicoanalyses per proces en post en de controleaanpak	V	

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Rechtmatigheids- verantwoording (vervolg)

Boodschap

Algemene aandachtspunten

Graag geven wij u nog enkele algemene aandachtspunten mee:

- Voor het bepalen van het normenkader door de gemeenteraad, zijn bij wettelijke bepalingen alleen de financiële beheershandelingen van belang, zoals bijvoorbeeld Europese aanbestedingsrichtlijnen. Voor verordeningen geldt dat alle verordeningen onderdeel uitmaken van het normenkader voor zover deze bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen. Andere besluiten van de gemeenteraad, dus niet zijnde verordeningen, met een kaderstellend karakter en die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen, zijn ook een verplicht onderdeel van het normenkader.

Het is niet toegestaan dat de gemeenteraad eigen verordeningen buiten beschouwing laat bij de rechtmatigheidsverantwoording. Wel kan de gemeenteraad besluiten dat aan bepaalde onderdelen van verordeningen geen consequenties voor de financiële rechtmatigheid worden verbonden. Dat kan alleen als deze onderdelen niet verplicht voortvloeien uit hogere regelgeving. Collegebesluiten vallen niet onder de rechtmatigheidsverantwoording, tenzij de verantwoording hiervan verplicht is op basis van hogere regelgeving of raadsbesluiten c.q. verordeningen. In dit kader adviseert de Commissie BBV ook de door de gemeenteraad aan het college gedelegeerde bevoegdheden niet op te nemen in het normenkader rechtmatigheid.
- In het kader van de begrotingsrechtmatigheid heeft de Commissie BBV bepaald dat alle afwijkingen van de begroting (exploitatie en investeringen) geautoriseerd moeten worden door de gemeenteraad. Hiermee vraagt het college toestemming voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. De hiervoor benodigde begrotingswijzigingen moeten tijdens het boekjaar zelf door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is vastgesteld, zijn bestedingen afwijkend van het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig en dient het college de afwijkingen (voor zover deze de verantwoordingsgrens te boven gaan) in de rechtmatigheidsverantwoording op te nemen. Uitgangspunt is dat overschrijdingen van de lasten en van investeringsbudgetten onrechtmatig zijn. Andere begrotingsafwijkingen zoals overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten zijn alleen onrechtmatig als die niet tijdig tot een begrotingswijzigingen hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. De Commissie BBV adviseert gemeenten duidelijke afspraken te maken op welke wijze begrotingsonrechtmatigheden in deze nieuwe situatie benaderd worden. Deze afspraken kunnen worden vastgelegd in de Financiële verordening. Zo kan de gemeente een nadere invulling geven op welk abstractieniveau de onrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden opgenomen door het college.
- Voor het rechtmatigheidsbegrip misbruik & oneigenlijk gebruik adviseren wij u te adresseren in hoeverre de gemeente een (actueel) beleid heeft en hoe dit in de interne controlewerkzaamheden betrokken kan en dient te worden. De Kadernota Rechtmatigheid 2023 schetst diverse interne beheersmaatregelen om te borgen dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruikt te voorkomen, dan wel op te sporen. Het is aan de gemeente om zorg te dragen dat dit rechtmatigheidsbegrip voldoende afgehecht is in de organisatie en daarover te kunnen rapporteren.
- Voor wat betreft de verbonden partijen van de gemeente is onderscheid te maken naar diverse soorten verbonden partijen. Wij vragen u – mede op basis van de toelichting in de Kadernota Rechtmatigheid 2023 – in kaart te brengen voor welke verbonden partijen er sprake is van invloed op de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente. Hierbij is het ook van belang te onderkennen of uw gemeente een centrumgemeente is en op die wijze mogelijk ook betreffende hiermee samenhangende financiële stromen dient te betrekken in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De commissie BBV heeft recent een Q&A rechtmatigheidsverantwoording gepubliceerd. Het is van belang hier kennis van te nemen.

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Artikel-12

Ontwikkelingen artikel 12 (mogelijke beëindiging) en rapportage inspecteur

Uw gemeente is sinds 2014 een gemeente met de artikel 12 status vanuit de Financiële Verhoudingswet. In het recente inspectierapport 2021-2022 heeft de inspecteur als doel gesteld om uiterlijk in het begrotingsjaar 2024 te komen tot een afronden van het artikel 12-onderzoek. Dit kan indien mogelijk door een eenmalige aanvullende (slot)uitkering in 2024 leiden tot beëindiging van de artikel 12-status. Als dat niet haalbaar is, kijkend naar het meerjarig financieel beeld en de stand van de negatieve algemene reserve, dan blijft de artikel 12-status gehandhaafd en blijft de gemeente aanvullende uitkeringen uit het gemeentefonds ontvangen. Het artikel 12 onderzoek wordt dan in 2024 on hold gezet totdat in 2028 het actualisatieonderzoek plaatsvindt. Uiteraard zal de fondsbeheerder een besluit nemen over de te nemen route.

Wij begrijpen dat het college van B&W meewerkt aan het onderzoek van de inspecteur om uiterlijk in begrotingsjaar 2024 tot afronding te komen van het artikel 12-onderzoek. Om de artikel 12 status te beëindigen. Hierbij hanteert het college onder andere het uitgangspunt dat er sprake moet zijn van een blijvende gezonde en stabiele financiële situatie voor de gemeente.

Projectgroep

Uw gemeente is een onderzoek gestart dat parallel loopt aan het artikel-12 onderzoek om ook zelf een mening te kunnen vormen over de uitkomst van het onderzoek van de inspecteur. In dit onderzoek zijn drie evaluatie momenten geformuleerd, te weten: opstelling begroting 2024, jaarrekening 2023 en begroting 2025. Wij hebben een overlegmoment met de projectgroep bijgewoond, waarbij het doel, de uitgangspunten en de werkwijze zijn uiteengezet. Wij hebben daarbij aangegeven welke belangrijke wijzigingen naar verwachting plaatsvinden in de gemeentelijke verslaggeving waarmee rekening is te houden (onder meer de wijziging in de rentetoerekening). Wij zijn van mening dat deze projectgroep gedegen is opgezet en een juiste (voorgenomen) invulling geeft aan haar werkzaamheden. Wij zullen de werkzaamheden en uitkomsten blijven volgen.

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Artikel-12 (vervolg)

Taakstelling sociaal domein

De inspecteur heeft de gemeente een taakstelling opgelegd voor het sociaal domein. Op een taakstelling van € 9.120.000 voor 2023 is inmiddels € 6.540.000 verwerkt in de gemeentelijke begroting. De taakstelling heeft betrekking op de drie onderdelen van het sociaal domein: Jeugd, WMO en Werk en Inkomen. Op het domein WMO is de laatste jaren goed vooruitgang geboekt, onder meer door de nieuwe aanbesteding en de overgang naar een nieuwe financieringssysteem (lump sum). Op het domein Jeugd zijn plannen ontwikkeld die invulling moeten geven aan de opgave in het kader van de hervormingsagenda. De realisatie van Werk en Inkomen (Orionis Walcheren), verloopt trager dan gepland. Orionis Walcheren vertegenwoordigt € 4.400.000 aan opgelegde taakstelling van totaal van € 10.400.000 in 2024. De gemeente heeft de door de inspecteur opgelegde taakstelling en de voorgenomen wijze van invulling gedeeld met het dagelijks bestuur van Orionis Walcheren.

De gemeente heeft een (tijdelijke) functionaris aangesteld en heeft afspraken gemaakt om de monitoring van Orionis Walcheren te verbeteren en meer grip op de acties te krijgen. Overleg vindt inmiddels maandelijks plaats waarbij wij begrijpen dat op financieel gebied het moeizaam blijft om concrete antwoorden te verkrijgen. Wij constateren dat in de taakstelling tot op heden weinig voortgang is geboekt. Orionis Walcheren kampt vooral in het werkleerbedrijf met structurele problemen waardoor de financiële problemen blijven aanhouden. De gemeente heeft dan ook besloten Orionis Walcheren tot eind 2024 de ruimte te bieden voor de uitvoering van het Werkplan Orionis Walcheren (implementatieplan werkleerbedrijf) en geen aanvullende maatregelen te nemen en te komen tot een herziening van de GR (als bedoeld in de nieuwe WGR, voor 1 juli 2024), waarbij conform de opdracht artikel 12 ingezet wordt op het versterken van de gemeentelijke beleidsregie. Verder is opdracht gegeven tot het uitvoeren van een vervolgonderzoek Orionis waarbij drie onderzoeksvragen zijn geformuleerd:

- Hoe is de financiering van Orionis opgebouwd? Is er voldoende inzicht in de kosten per onderdeel van de organisatie (WSW, Sociale Dienst en Re-integratiebedrijf), en hoe verhouden deze kosten zich in relatie tot vergelijkbare organisaties?
- Hoe verhouden de financiële en niet-financiële resultaten van Orionis zich tot die van de overige, vergelijkbare organisaties zowel in Zeeland als landelijk?
- Zijn er kansen en/of mogelijkheden tot samenwerking met vergelijkbare organisaties binnen Zeeland, en wat zijn mogelijke argumenten om dat wel of niet te doen?

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Grondexploitaties

Interne controle grondexploitatieberekeningen

De grondexploitatieberekeningen worden tweemaal per jaar geactualiseerd. De eerste actualisatie vindt plaats in het najaar ten behoeve van de begroting en de tweede actualisatie vindt plaats in het voorjaar in het kader van de jaarrekening.

Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij inzicht verkregen in de interne beheersingsmaatregelen rond de totstandkoming van de opzetten en de herziening van de grondexploitatieberekening. In de management letter 2022 hebben wij opgenomen dat ten tijde van de 2e herziening 2022 voor het eerst invulling gegeven is aan interne controlewerkzaamheden. In deze interne controlewerkzaamheden kwamen enkel “parameters” tot uitdrukking in de interne controle. Wij hebben geadviseerd de interne controlewerkzaamheden op alle P’s (programmering, planning, prijs, plankosten en parameters) uit te voeren. Momenteel is de interne controle op de 2e herziening 2023 nog niet uitgevoerd, op de 1e herziening 2023 heeft geen interne controle plaatsgevonden. Dit als gevolg van het niet tijdig gereed zijn van de herzieningen door de vakafdeling. Van belang is hieraan alsnog (tijdig) invulling te geven.

Machinefabriek

Voor de Machinefabriek heeft medio 2022 besluitvorming plaatsgevonden over het cascoplusherstel, wat eind 2022 is aangevangen. De oplevering van het cascoherstel vindt in 2024 plaats. In de 2e herziening 2023 heeft geen financiële herziening plaatsgevonden ten aanzien van het cascoherstel, wat betekent dat dit conform plan loopt.

De kaders voor de herbestemming van de Machinefabriek zijn in juni 2023 vastgesteld door de raad. In het besluit staat dat er in ieder geval een parkeergarage, sportzaal en dak met zonnepanelen wordt gerealiseerd en de verdere invulling van de Machinefabriek met de markt wordt uitgewerkt. In de 2e herziening 2023 is het budget voor de plankosten verhoogd met € 0,3 miljoen door toename van de advieskosten bij de voorbereiding om te komen tot een herbestemming van de Machinefabriek.

Interne organisatie

De interne organisatie (planeconomen) bestaat momenteel uit 1 interne planeconoom en 2 externe planeconomen van Metafoor. Wij merken op dat deze interne organisatie erg kwetsbaar is. Hierdoor loopt uw gemeente het risico dat kennis onvoldoende gedeeld wordt en mogelijk verloren gaat en dat de doorlooptijd van een herziening langer duurt dan gewenst. De afhankelijkheid van externe krachten en een individuele medewerker maakt dit team kwetsbaar.

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Ontwikkelingen Wind in de Zeilen

Wij hebben aandacht besteed aan het compensatiepakket Wind in de Zeilen. Daartoe hebben wij met procesverantwoordelijken gesproken en documentatie ingezien. De uitvoering van het compensatiepakket Wind in de Zeilen is inmiddels nagenoeg drie jaar onderweg. Dit betekent dat uitwerkingen van het pakket langzamerhand zichtbaar is geworden. Hieronder hebben wij een tabel opgenomen waaruit de huidige financiële stand van zaken blijkt voor het fiche 1A en de fiches waarvoor uw gemeente actiehouder is.

	Toegekend bedrag	Afdracht BTW Compensatiefonds*	Verkregen gelden < 2022	Bestedingen < 2022	Bestedingen 2023 t/m periode 9	Nog te besteden
Fiche 1A Vergoeden gemaakte kosten	Voor fiche 1A is in 2020 € 7,3 miljoen ontvangen, welk bedrag in de reserve Wind in de Zeilen (WIZ) is opgenomen.					
Fiche 1D Fysieke ontwikkeling Kenniswerf Vlissingen	€ 15.000.000	€ 40.000	€ 14.960.000	€ 166.189	€ 0	€ 14.793.811
Fiche 1F Bereikbaarheid Stationsgebied	€ 5.000.000	€ 868.000	€ 4.132.000	€ 175.416	€ 170.374	€ 3.786.210
Fiche 1I Arbeidsmarkt: Impuls werkzoekenden	€ 1.000.000	€ 115.000	€ 885.000	€ 53.200	€ 0	€ 831.800
Fiche 1J Aardgasvrije wijken	€ 4.000.000	€ 100.000	€ 3.900.000	€ 0	€ 177.121	€ 3.722.879

* In lijn met de bepalingen uit de beschikkingen van de specifieke uitkeringen blijkt de afdracht aan het BTW Compensatiefonds. De gemeente Vlissingen ontvangt gelden exclusief deze afdrachten.

De financiële beheersing van de gelden “Wind in de Zeilen” is geregeld middels een gedegen projectorganisatiestructuur. Op deze wijze wordt strak gemonitord welke ontvangsten en bestedingen plaatsvinden binnen de verschillende fiches. De toegekende bedragen vanuit het compensatiepakket zijn ontvangen, echter de bestedingen lopen achter op de initiële planning. Deze vertragingen zullen, afgezien van de toekomstige kostenstijgingen en rente-effecten, geen financiële impact hebben op het beschikte bedrag, omdat de subsidievoorwaarden algemeen zijn geformuleerd en de gemeente ruimte krijgt om deze projecten uit te voeren. Wij merken op dat de uitvoering van de verschillende projecten veel capaciteit vraagt binnen de organisatie. De werkzaamheden zijn, nu de extra gelden voor capaciteit op zijn, belegd in reguliere taken van de medewerkers van de gemeente Vlissingen.

De verantwoording over de voortgang van het compensatiepakket Wind in de Zeilen loopt mee in uw reguliere planning- en controlcyclus; via de begroting, bestuursrapportages en jaarrekening. Voorts staat in de beschikkingen van de specifieke uitkeringen de verplichte, formele verantwoordingswijze over deze gelden benoemd. Uw organisatie legt verantwoording af over deze fiches via het systeem van single information, single audit (SiSa). De SiSa is als bijlage onderdeel van uw jaarrekening. De controle van de SiSa-bijlage vormt een onderdeel van onze jaarrekeningcontrole.

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Sociaal domein

Hoofdaannemers Wmo (huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding)

De gemeente heeft voor de WMO voorzieningen huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding een lumpsumovereenkomst overeenkomst afgesloten met de hoofdaannemers (Zeeuws Baken en Naerebout Combinatie). De ontwikkelovereenkomsten zijn vastgesteld op 30 januari 2023 en 13 februari 2023. In 2022 is tevens de bijlage bij de raamovereenkomst 'monitoring en rapportage' (bijlage 13) vastgesteld. In deze bijlage van de raamovereenkomst WMO zijn punten opgenomen waarmee de hoofdaannemers zich verantwoordt over de geleverde zorg. In de beginfase van de implementatie van lumpsum was er nog maar beperkte informatie beschikbaar en konden deze punten niet worden opgevolgd. De afgelopen periode heeft de gemeente Vlissingen haar verwachtingen en spraken besproken met de hoofdaannemers. In de loop van 2023/2024 rapporteren de hoofdaannemers aan de gemeente over de resultaten van de effectiviteit van de zorg en cliëntervaringen.

WMO hulpmiddelen en vervoer

Uit de in 2023 uitgevoerde interne controles over het eerste halfjaar is gebleken dat voor een aantal dossiers de beschikking ontbrak, waardoor onzekerheid bestaat over de recht op zorg. Hiervoor zijn inmiddels herstelacties uitgevoerd.

Reserve beschermd wonen

De reserve Centrumtaken bedraagt per 31 december 2022 € 35,6 miljoen. In de Financiële verhoudingswet wordt bepaald dat de middelen uit het gemeentefonds vrij besteedbaar zijn voor de gemeente Vlissingen. Dit geldt ook voor de middelen beschermd wonen (BW), vrouwenopvang (VO) en maatschappelijke opvang (MO). Formeel zijn de middelen MO, VO en BW dan ook van de centrumgemeente waarbij de overschotten bij BW, MO en VO ook aan andere onderdelen van het sociaal domein kunnen worden uitgegeven door Vlissingen. In het verleden zijn met de Zeeuwse gemeenten geen afspraken gemaakt over risicoverevening.

Over 2023 komt nog een nader te bepalen bedrag bij de reserve Centrumtaken. Inmiddels zijn er twee risico taxatie onderzoeken uitgevoerd (één vanuit centrumgemeente perspectief en één vanuit regiogemeenten perspectief) en ligt er een voorstel vanuit de regio (Zeeuwse gemeenten) voor de inzet van een deel van de reserve Centrumtaken waarover de gemeenteraad een besluit moet nemen. Over de inzet van het restant van de reserve Centrumtaken volgt nog nadere advisering.

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Inkoop en aanbesteding en naleving externe regelgeving

Inkoopanalyse

De naleving van Europese aanbestedingsregels is voor veel organisaties complexe materie. Als gevolg van complexe regelgeving en het aantal betrokkenen bij het inkoopproces, kan eenvoudig een verkeerde (niet Europese) aanbestedingsprocedure worden gekozen. Uw gemeente heeft de afgelopen jaren diverse maatregelen getroffen om de naleving van de interne- en Europese aanbestedingsregels beter te borgen. Desondanks blijft de repressieve controle van belang. Daarbij wordt jaarlijks nagegaan of een opdracht niet via een verkeerde procedure 'in de markt' is gezet. Dit gebeurt aan de hand van een spendanalyse. Wij hebben geconstateerd dat tussentijds een risicogerichte spendanalyse is uitgevoerd. Uit deze analyse zijn geen nieuwe bevindingen gekomen, maar slechts de doorlopende aanbestedingsfouten van voorgaande jaren. Wij vragen blijvend uw aandacht voor het verder verbeteren van de preventieve beheersmaatregelen omtrent de naleving van de Europese aanbestedingsregels.

Prestatiebeoordeling

Het voldoende onderbouwen en aantonen van de levering van prestaties die bij de gemeente in rekening zijn gebracht, is een belangrijk aandachtspunt. Wanneer dit niet op toereikende wijze gebeurt, bestaat het risico dat de gemeente facturen autoriseert, boekt en betaalt waarvoor geen juiste en/of volledige prestatie is geleverd. We hebben vastgesteld dat het financiële systeem CODA afdwingt dat degene die de prestatielevering beoordeelt en goedkeurt de leveringsdocumentatie of een toelichting opneemt bij het valideren en accorderen van de prestatielevering. Uit de interne controle blijken geen dossiers waarbij geen prestatieverklaring is gevoegd.

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Achterstallig onderhoud Formaliseren verantwoording achterstallig onderhoud

De voorziening achterstallig is bepaald op basis van het Artikel 12 Rapport.

Wij hebben begrepen dat dit voor wegen gebaseerd is op een periodieke wegininspectie die aangeeft welke wegvakken oppervlakten aan (groot) onderhoud toe zijn. Dit is gedaan bij het opstellen van het artikel 12 rapport in 2019. In oktober 2023 zal naar is medegedeeld een nieuwe wegininspectielijst aanwezig zijn waarmee de actuele situatie is te bepalen. Vanuit het project “Kapitaalgoederen up to date” zal een berekening worden gemaakt om vast te stellen hoeveel van de onderhoudsachterstand is weggewerkt. De verwachting is dat ca. € 1,6 miljoen ten laste van de voorziening achterstallig onderhoud zal worden gebracht.

In 2023 is bepaald dat de onderhoudskosten niet direct middels de betaling van de factuur, maar met een memoriaalboeking per project aan het einde van het boekjaar ten laste van de voorziening wordt gebracht. Hierbij is het uitgangspunt dat de kwaliteitssplitsing per onderhouden weg bepaalt welk deel ten laste van de voorziening wordt geboekt (in principe wordt C- en D-kwaliteit ten laste van de voorziening geboekt). Bij de jaarrekening zullen wij nagaan dat overeenkomstig is gehandeld, waarbij een goede onderbouwing van belang is.

Wij begrijpen verder dat de financiële systematiek van werken in civiele projecten wordt veranderd door het werken met jaarruimten/jaarschijven zodat alleen de werkzaamheden van dat jaar van budget worden voorzien. De planningssystematiek en de beschikbare rapportage van de wegininspectie met de beoordeelde maatregelen maakt het bovendien mogelijk exacter te bepalen wat de jaarlijkse uitnamen uit de voorziening achterstallig onderhoud zou moeten zijn.

Deze gewijzigde systematiek en het opstellen van meerjarenonderhoudsplannen maakt het mogelijk te gaan werken met voorzieningen groot onderhoud voor alle kapitaalgoederen, wat naar verwachting in het eerste kwartaal van 2024 wordt geïntroduceerd. Het wordt dan van belang om op basis van de meerjarenonderhoudsplannen een jaarlijkse dotatie te bepalen en de werkelijke kosten ten lasten van de voorziening te laten komen. Overigens staat dit laatste los van de huidige voorziening achterstallig onderhoud.

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Duurzaamheid

Programma toekomstige leefbaarheid

De gemeente is op dit moment bezig met het opzetten van het programma leefbaarheid. In 2023 en 2024 zal sprake zijn van voorbereidingen, analyses en verdere uitwerkingen. De gemeente heeft als doel om in 2025 het programma leefbaarheid te laten vaststellen door de raad. In het programma leefbaarheid zullen doelen voor het klimaat, energie en duurzaamheid worden opgesteld tot 2040. De gemeente zal hierin haar visie uiteenzetten, tevens wordt een jaarprogramma en een uitvoeringsprogramma opgesteld. Naast bovenstaande, heeft de gemeente, via het project Wind in de Zeilen, het programma aardgasvrije wijken opgezet en ontvangt de gemeente, samen met andere gemeenten, SPUK gelden vanuit het Nationale Isolatie Programma (NIP) om huizen in de regio te verduurzamen.

Quick scan

Deloitte heeft een duurzaamheid quickscan ontwikkeld primair voor de public sector. De ESG Quickscan geeft de gemeente een beeld van de wijze waarop de organisatie 'duurzaamheid' onderdeel maakt van haar strategie en beleid en hoe de gemeente Vlissingen zich verantwoord over het gevoerde (duurzaamheids-)beleid. De resultaten van de ESG Quickscan zullen tot stand komen op basis van interviews met betrokken medewerkers en de beoordeling van verschillende documenten die aan ons worden aangeleverd. De ESG Quickscan geeft nadrukkelijk geen oordeel over de mate waarin het beleid van de gemeente Vlissingen duurzaam is of niet. Wij hebben met de organisatie afgesproken om op korte termijn hiervoor een afspraak te maken. In een later stadium zullen wij hierover dan rapporteren.

Speerpunten auditcommissie

Verslag speerpunten auditplan

Verslag speerpunten auditplan

Onderwerp

Speerpunt auditcommissie

Boodschap

Bijdrage aan Orionis Walcheren (in verhouding tot de andere deelnemers)

Wij hebben tijdens de interim-controle 2023 onderzoek gedaan naar de bijdrage aan Orionis Walcheren van de gemeente Vlissingen ten opzichte van de andere deelnemers. Wij hebben kennis genomen van de Gemeenschappelijke Regeling Orionis Walcheren, de begrotingswijzigingen en de jaarstukken van 2022. De bestedingen van de SISA in het jaar 2022 hebben wij als uitgangspunt genomen voor de gerealiseerde bestedingen. Wij verwijzen naar de onderstaande tabel voor de bijdragen van de verschillende deelnemers:

	Jaarstukken 2022		Begroting 2023 (1 ^e begrotingswijziging 2023 – 20 april 2023)		Begroting 2024 (1 ^e begrotingswijziging 2023 – 20 april 2023)	
	Bijdrage	%	Bijdrage	%	Bijdrage	%
<i>Vlissingen</i>	50.719.599	51,95%	55.812.481	57,16%	51.845.060	53,10%
<i>Middelburg</i>	40.559.468	41,54%	43.847.399	44,91%	39.702.695	40,66%
<i>Veere</i>	6.358.263	6,51%	6.924.936	7,09%	5.685.018	5,82%

Volgens artikel 9.2 van de Gemeenschappelijke Regeling Orionis Walcheren wijst de raad van iedere gemeente twee leden en twee plaatsvervangende leden uit de leden van het college aan in het algemeen bestuur van Orionis Walcheren. De Raad van de gemeente met het grootste financiële beslag binnen de regeling wijst een derde lid aan. Dit betekent dat de gemeente Vlissingen 3 van de 7 leden van het algemeen bestuur benoemt. De gemeenten Middelburg en Veere benoemen elk 2 van de 7 leden van het algemeen bestuur. Volgens artikel 11.2 van de Gemeenschappelijke Regeling Orionis Walcheren heeft de gemeente Vlissingen 55%, de gemeente Middelburg 36% en de gemeente Veere 9% van de stemmen ten aanzien van besluiten over de begroting met beleidsmatige en financiële meerjarenramingen, investeringen en andere aangelegenheden met financiële gevolgen van meer dan € 50.000. De overige besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen, waarbij elk lid een stem heeft.

Bevindingen IT-audit

Betrouwbaarheid en continuïteit
geautomatiseerde gegevensverwerking

Betrouwbaarheid en continuïteit geautomatiseerde gegevensverwerking

Onderwerp

Boodschap

Automatisering

Opvolging aanbevelingen 2022 & maatregelen om aantoonbaar in control te komen

De I&A Samenwerking is verantwoordelijk voor de algemene informatiebeveiliging, wijzigingsbeheer en netwerkbeheer. De applicatiebeheerders zijn verantwoordelijk voor de inrichting van de specifieke applicaties. Onder leiding van onze IT auditor vanuit Deloitte Risk Advisory hebben wij in december 2021 en januari 2022 IT audit werkzaamheden uitgevoerd.

Het doel van deze controle was het bijdragen aan de mate van vertrouwen dat de beoogde gebruikers stellen in de financiële overzichten. Daarnaast heeft uw organisatie aangegeven meer aantoonbaar in control te willen zijn. Voor deze doeleinden zijn de IT-beheersingsmaatregelen getest, voor zover dit noodzakelijk werd geacht binnen de reikwijdte van de controle. Wij hebben IT-controlewerkzaamheden uitgevoerd op de opzet, de implementatie en de effectieve werking van de algemene IT-beheersingsmaatregelen in de IT-omgeving van gemeente Vlissingen. Effectieve algemene IT-beheersingsmaatregelen ondersteunen een betrouwbare gegevensverwerking, en hebben voornamelijk betrekking op de volgende drie gebieden:

- Toegangsbeveiliging: beheersmaatregelen welke verzekeren dat enkel geautoriseerde personen toegang hebben tot de IT-systemen en enkel voor zover dat benodigd is uit hoofde van de functie.
- Wijzigingsbeheer: beheersmaatregelen welke verzekeren dat enkel geautoriseerde wijzigingen worden doorgevoerd en dat deze wijzigingen op een adequate wijze zijn getest voordat ze naar productie worden gebracht.
- Netwerkbeheer: beheersmaatregelen welke verzekeren dat enkel geautoriseerde wijzigingen worden doorgevoerd en dat deze wijzigingen op een adequate wijze zijn getest voordat ze naar productie worden gebracht en geschikte authenticatiemethoden worden gebruikt die geautoriseerde personen toegang bieden tot de IT-systemen.

De algemene IT-beheersmaatregelen welke randvoorwaardelijk zijn voor een betrouwbare gegevensverwerking zijn getoetst voor de onderstaande IT-systemen. Hierbij is beoordeeld of de geselecteerde controlemaatregelen in voldoende mate de risico's mitigeren die een impact hebben op de juistheid en betrouwbaarheid van de financiële dataverwerking. Wij hebben daarbij uitsluitend die maatregelen getest die relevant zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole. Voor een nadere uiteenzetting van onze bevindingen en aanbevelingen verwijzen wij kortheidshalve naar de afzonderlijke rapportages die aan het management zijn uitgebracht op 13 december 2022.

Applicatie systeem	Operationeel systeem	Database	Locatie datacenter
Coda	Windows AD	Oracle DB	Vlissingen

Wij merken op dat de I&A samenwerking op het gebied van technische beheer stappen heeft gemaakt om op afzonderlijke serviceprocessen aantoonbaar in control te komen, tegelijkertijd is dit nog niet volledig gerealiseerd en vraagt dit nog tijd. Wij merken wel op dat een discrepantie wordt ervaren tussen het technisch beheer, de afdeling I&A, en het functioneel beheer in handen van de applicatiebeheerders. Van belang is dat de gemeente Vlissingen gemeentebreed een beleid uitdraagt dragen dat zij de ambitie hebben om ook op automatiseringsgebied aantoonbaar in control te komen. Voor het controlejaarjaar 2023 zullen wij, evenals in andere jaren, niet op de automatiseringsomgeving van de gemeente Vlissingen kunnen steunen.

In de komende periode wordt georiënteerd op een nieuw financieel pakket. Als de eerste inrichting van het nieuwe pakket is gefinaliseerd, dan zullen wij nadere werkzaamheden uitvoeren om de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking te toetsen en eventuele punten van zorg te identificeren.

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2023

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2023

Text

Text

Fraude

Vorig jaar heeft de beroepsorganisatie voor accountants NBA bepaald dat accountants vanaf het controlejaar 2022 in hun controleverklaring verplicht dienen te rapporteren over (hun werkzaamheden op het gebied van) fraude. Niet in algemene bewoordingen, maar specifiek per klant, met aandacht voor de onderkende risico's, de uitgevoerde werkzaamheden, en indien mogelijk en relevant ook de uitkomsten van die werkzaamheden. Afgelopen jaar hebben wij hier ook aandacht voor gehad en dit in de controleverklaring toegevoegd als een separate paragraaf. In dit kader vragen wij uw blijvende aandacht voor (de beheersing van) fraude. De basis hiervoor en startpunt voor onze controle is een gedegen en actuele frauderisicoanalyse van uw gemeente. Ook voor het boekjaar 2023 is het van belang dat u mogelijke kwetsbaarheden op het gebied van fraude onderkend in een frauderisicoanalyse, onderbouwd met getroffen beheersmaatregelen en gekwantificeerd op basis van kans x impact. Deze frauderisicoanalyse zou in onze optiek een door het college vastgesteld document moeten zijn, waarover het college periodiek het gesprek voert met de auditcommissie en/ of gemeenteraad om in gesprek te zijn en blijven over, en continu aandacht te blijven houden voor het onderwerp fraude. Door uw organisatie wordt momenteel gewerkt aan een update van de frauderisicoanalyse voor 2023, deze is naar verwachting beschikbaar in Q1 2024. In deze update worden de invalshoeken 'druk' en 'rationalisatie in gedrag' vanuit de fraudedriehoek toegevoegd. Daarnaast zullen de mogelijke restrisico's welke resteren na de mitigerende beheersmaatregelen worden geëvalueerd.

Naast deze frauderisicoanalyse heeft uw gemeente diverse beleidsdocumenten zoals een gedragscode (2015) of klokkenluidersregeling (2018). Deze documenten zijn inmiddels verouderd en vragen, gezien de aandacht die hiervoor is in het maatschappelijk verkeer, om geactualiseerd te worden. Uw organisatie werkt momenteel aan de actualisatie van deze beleidsdocumenten (als onderdeel van het integriteitsbeleid). De documenten zijn naar verwachting beschikbaar in het 1^e kwartaal van 2024. Wij benadrukken het belang om deze actualisatie vast te laten stellen door het college of de gemeenteraad.

Aanpassingen BADO

Op basis van de huidige verwachtingen zal vanaf 2025 het Besluit accountantscontrole decentrale Overheden (BADO) worden aangepast. Hierin wordt de goedkeuringstolerantie aangepast van 1% naar 2% (in plaats van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden). Daarnaast wordt ook de omvangsbasis aangepast. Op dit moment zijn dit de totale lasten inclusief dotaties aan de reserves. Dit laatste komt te vervallen, waardoor de omvangsbasis alleen de lasten omvat exclusief reservemutaties. Dit heeft in beginsel geen gevolgen voor de gemeente en controlewerkzaamheden die worden uitgevoerd in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording. Wel kan dit betekenen dat er sprake is van een impact op de omvang van uit te voeren controlewerkzaamheden vanaf boekjaar 2025, zoals het uitvoeren van detailcontroles. Op basis van de begroting 2025 kan een eerste inschatting gemaakt worden van de impact hiervan tussen boekjaar 2024 en 2025. Wij treden tijdig met u in overleg wat deze wijziging voor boekjaar 2025 betekent.

Bijlage

Opvolging bevindingen 2022
Reikwijdte van onze werkzaamheden

Opvolging bevindingen 2022

Onderstaand een overzicht van de opvolging van onze bevindingen die wij in eerdere rapportages hebben gemaakt.

Nr.	Onderwerp	Bevinding	Follow-up 2023
1.	Controleomgeving (Controle memoriaalboekingen)	Er wordt geen functiescheiding afgedwongen in het systeem met betrekking tot het boeken van memoriaalboekingen. Conform de procedure van de gemeente dient na het inboeken van een memoriaalboeking een 2e onafhankelijke functionaris geselecteerd te worden in het systeem, echter is het mogelijk jezelf te selecteren. Door middel van logging zijn de autorisaties herleidbaar in het systeem opgenomen. Hierdoor is het achteraf herleidbaar wie de memoriaalboeking heeft goedgekeurd. Wij constateren dat momenteel geen controle op deze logging plaatsvindt.	De gemeente heeft systeemtechnisch deze aanbeveling niet opgevolgd in 2023. De tekortkoming is evenwel afgedekt door een integrale controle op memoriaalboekingen die achteraf plaatsvindt. Hiermee is het vierogen-principe gewaarborgd en voert de functionaris Finance & Control een controle uit op de aanwezigheid van de functiescheiding in de eerste lijn van het proces memoriaalboeking. De functionaris controleert daarbij de opgenomen bijlagen bij de boeking om vast te stellen dat de memoriaalboeking deugdelijk is. Indien de onderbouwing tekortschiet, wordt de boeking afgekeurd en dient een nieuwe onderbouwing aangeleverd te worden. De functiescheiding is geborgd omdat de controlerende functionaris in het financiële pakket geen rechten heeft om memoriaalboekingen te maken. In 2024 zal worden onderzocht of een nieuwe aanbesteding voor een nieuw financieel pakket wordt opgestart.
2.	Controleomgeving (Gemeentelijke beheersmaatregelen liggen onvoldoende vast in eenduidige procesbeschrijvingen)	De gemeentelijke beheersmaatregelen liggen onvoldoende vast in eenduidige procesbeschrijvingen.	Er zijn inmiddels 11 processen in Blue Dolphin opgenomen, waaronder aanbesteding, parkeervergunningen, subsidies en jeugd zijn vastgelegd. Andere processen zijn nog onderhanden en in de toekomst zullen steeds meer processen in Blue Dolphin worden vastgelegd.

Opvolging bevindingen 2022

Onderstaand een overzicht van de opvolging van onze bevindingen die wij in eerdere rapportages hebben gemaakt.

Nr.	Onderwerp	Bevinding	Follow-up 2023
3.	Personeel (Controle op eindafrekeningen)	Wij merken op dat er geen checklist indienst en uitdienst wordt gehanteerd binnen de afdeling Finance & Control HR. De checklist indienst waarborgt dat het personeelsdossier volledig is, de checklist uitdienst waarborgt dat de uitdiensttreding volledig is verwerkt. De checklist uitdienst is wel beschikbaar bij de gemeente Vlissingen, deze wordt echter niet gebruikt. De afdeling P&O voert wel een juistheid controle op alle mutaties per maand uit voordat deze betaalbaar gesteld worden. De gemeente Vlissingen is bezig met het actualiseren van de checklisten. Wij hebben de concepten van de checklist indiensttreding en checklist uitdiensttreding ontvangen. Wij hebben begrepen dat het proces in 2022 gedigitaliseerd gaat worden. Wij adviseren de toepassing van de checklisten in dit kader te evalueren.	Er komen geen nieuwe checklisten. Het indienst- en uitdienstproces zijn in 2023 gedigitaliseerd. De aanbestedingen hiervoor zijn afgerond. Dit geldt ook als er sprake is van een wijziging (bijvoorbeeld functie wijziging of meer/minder uren) bij een vaste medewerker. De processen zijn ingericht om het indienst- en uitdienstproces ingaande het 1 ^e kwartaal van 2024 juist en volledig uit te voeren.
4.	Personeel (Controle op urenregistratie)	Wij merken op dat er geen controle wordt uitgevoerd op de geschreven uren in InterFlex en TIM. Overuren worden zodoende niet geautoriseerd door de betreffende leidinggevende. De autorisatie van uren is relevant voor juiste registratie van min- en meeruren (InterFlex) en de juiste toerekening van uren op projecten (TIM).	Het registreren van de aanwezigheid is in 2023 komen te vervallen. Het mag nog eventueel vrijwillig. Er zal sturing plaatsvinden op resultaat en niet meer op aanwezigheid.
5.	Sociaal domein – WMO vervoer	Het vervoer (WMO, leerlingenvervoer, zwemvervoer) wordt uitgevoerd via gemeentelijke vervoerscentrale (GVC). De toegang wordt verzorgd door de gemeente Vlissingen. De gemeentelijke vervoerscentrale (GVC) verzorgt de financiële verantwoording aan de gemeente. De controle op de rechtmatige toekenning voor vervoer wordt uitgevoerd door de gemeente. Voor het vaststellen van de rechtmatige prestatielevering ontvangt de gemeente een financiële verantwoording waarop intern geen controle wordt uitgevoerd. Van belang is hieraan wel invulling te geven door hierover afspraken te maken met de GVC.	Het vervoer (WMO, leerlingenvervoer, zwemvervoer) wordt uitgevoerd via gemeentelijke vervoerscentrale (GVC). De toegang wordt verzorgd door de gemeente Vlissingen. De gemeentelijke vervoerscentrale (GVC) verzorgt de financiële verantwoording aan de gemeente. De controle op de rechtmatige toekenning voor vervoer wordt uitgevoerd door de gemeente. De accountant van de GVC zal bij de jaarrekening 2023 een controle uitvoeren op de rechtmatigheid van de gedeclareerde ritten en een controleverklaring verstrekken zodat de gemeente de rechtmatigheid van de prestatielevering kan vaststellen.

Opvolging bevindingen 2022

Onderstaand een overzicht van de opvolging van onze bevindingen die wij in eerdere rapportages hebben gemaakt.

Nr.	Onderwerp	Bevinding	Follow-up 2023
6.	Sociaal domein – Beschermd wonen, vrouwenopvang en maatschappelijke opvang	De gemeente Vlissingen is centrumgemeente voor de taken beschermd wonen, vrouwenopvang en maatschappelijke opvang. De uitvoering van deze taken heeft de gemeente Vlissingen gemandateerd aan het CZW Bureau. Daarbij merken wij op dat wij hebben begrepen dat voor het onderdeel beschermd wonen er geen formeel mandaatbesluit aan de mandatering ten grondslag ligt. Wij adviseren u hiervoor alsnog zorg te dragen.	De mandaten en volmachten zijn inmiddels geregeld.
7.	Sociaal domein – Beschermd wonen, vrouwenopvang en maatschappelijke opvang	De wederzijdse taken en verantwoordelijkheden van respectievelijk de gemeente Vlissingen, het CZW Bureau en het SWVO liggen niet eenduidig vast. Het CZW Bureau kwalificeert de gemeente Vlissingen als een ‘Bestuurlijk afstemmingsoverleg’ zonder besluitbevoegdheid. Het CZW bureau kent geen eigen rechtspersoonlijkheid, maar stelt wel zelfstandig een jaarrekening op waarin vermogensvorming plaatsvindt. In dit kader is tevens van belang dat eventuele onrechtmatigheden bij het CZW bureau direct van invloed zijn op de gemeente Vlissingen. Het is derhalve noodzakelijk dat de gemeente op korte afstand toezicht uitvoert, waarbij aandacht is voor de tijdigheid van informatie. Bij de afgelopen jaarrekeningen is gebleken dat dit niet het geval was.	Op 30 november 2023 zal een gesprek plaatsvinden met het SWVO. Tijdens dit gesprek zal de focus liggen op de uitvoering van de interne controles op rechtmatigheid (dit zal door SWVO worden uitgevoerd). Fouten zullen waarschijnlijk ook getrouwheidsfouten zijn, welke impact hebben de jaarrekening van de gemeente Vlissingen. Mogelijke overschrijdingen van budgetten kunnen ook leiden tot begrotingsrechtmatigheidsfouten.
8.	Sociaal domein – Beschermd wonen, vrouwenopvang en maatschappelijke opvang	Uit de met de gemeenten en de provincie Zeeland afgesloten bestuurlijke overeenkomst op het gebied van vrouwenopvang en maatschappelijke opvang d.d. 15 juli 2009 blijkt dat diverse taken aan het SWVO zijn toebedeeld. Echter voor beschermd wonen is dit niet vastgelegd. Wij adviseren u de wijze van uitbesteding van deze taken aan het CZW Bureau (inclusief de juridische status van het CZW Bureau) te evalueren. Momenteel is uw gemeente bezig met het evalueren van de bestaande afspraken.	In juni 2023 heeft het bureau Berenschot het rapport “Wendbaar en behoedzaam. Governance inkoop jeugdhulp, BW, MO en VO Zeeland: de ideale constructie bestaat niet” opgeleverd, waarin drie varianten met elkaar en met de huidige situatie worden vergeleken. Gemeenten hebben dit rapport besproken. Er is niet unaniem tot een voorkeursvariant gekomen. Een meerderheid van de gemeenten (10 van de 13) heeft een voorkeur voor het oprichten van een nieuwe gemeenschappelijke regeling (GR) voor het organiseren van de inkooptaken op het gebied van jeugdhulp, BW, MO en VO. Momenteel ligt er vanuit bestuurlijk OZO het voorstel deze variant nader uit te werken in een bedrijfsplan. Ambtelijk zit men op de advieslijn om naast de uitwerking van deze variant ook andere mogelijke (lichtere) GR vormen te onderzoeken.

Opvolging bevindingen 2022

Onderstaand een overzicht van de opvolging van onze bevindingen die wij in eerdere rapportages hebben gemaakt.

Nr.	Onderwerp	Bevinding	Follow-up 2023
9.	Risicomanagement	Met de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement heeft de gemeente Vlissingen risicomanagement verankerd in de organisatie. Wij merken op dat deze nota uit 2009 komt en op sommige punten niet wordt nageleefd. Wij adviseren de huidige nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement te actualiseren naar de huidige situatie en deze ook jaarlijks te actualiseren zodat dit een vast onderdeel wordt van de interne beheersingsomgeving. Wij hebben begrepen dat de gemeente in 2022 is gestart met de actualisatie van de beleidsnota weerstandvermogen en risicomanagement. In deze nota wordt een meer integrale aanpak van de activiteiten die plaatsvinden op het gebied van risicomanagement geschetst.	De nieuwe nota weerstandsvermogen en risicomanagement (nieuw risicomanagementbeleid) is in concept gereed. Voorgelegd wordt aan het DT om de vaststelling en implementatie in 2024 te laten plaatsvinden.
10.	Projectbeheersing bij majeure projecten	De projectleider heeft derhalve een grote verantwoordelijkheid, hetgeen past binnen de in de gemeente gehanteerde managementfilosofie om bevoegdheden zo laag mogelijk in de organisatie te leggen. Een onafhankelijke toets of de projectleider en het project “in control” zijn lijkt evenwel niet plaats te vinden. Volgens het handboek projectmatig werken zou bij majeure projecten voor deze toets een projectcontroller aangewezen moeten worden. Een projectcontroller heeft in dat kader een onafhankelijke rol en richt zich zowel op de “hard” controls (tijd, geld, scope etc.) als “soft” controls (samenwerking, vertrouwen, tegenspraak etc.). Hij heeft dus nadrukkelijk een toetsende rol. Een rol die ons inziens verder gaat dan de financieel adviseurs die momenteel bij projecten zijn betrokken. Wij adviseren u dan ook voor in ieder geval de majeure projecten projectcontrollers te benoemen.	In januari 2023 is een nieuwe concerncontroller gestart. Rol projectcontroller is opgenomen in het handboek projectmatig werken. De gemeente gaat eerst in 2023 beoordelen hoe de functie van projectcontroller tot nu toe is ingevuld en wat er formeel al over geregeld is. Daarna zullen vervolgstappen worden opgepakt.

Reikwijdte van onze werkzaamheden

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel over de jaarrekening van 2023, teneinde vast te stellen dat deze een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente Vlissingen, met inachtneming van de wettelijke bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Een jaarrekeningcontrole heeft niet als doel om enige zekerheid te geven over de kwaliteit van de interne organisatie. De controle bestaat uit een combinatie van controlewerkzaamheden, waaronder een risicoanalyse, analytische procedures, detailcontroles en voor zover mogelijk en efficiënt het testen van de interne beheersingsmaatregelen die zijn gerelateerd aan en relevant zijn voor de controle. Wij richten ons hierbij alleen op de interne controle-omgeving die relevant is voor onze oordeelsvorming over de jaarrekening.

De managementletter is gebaseerd op onze interim-controle als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2023. Volledigheidshalve merken wij op dat onze controlewerkzaamheden, analyse en evaluatie zijn uitgevoerd in het kader van de door uw gemeenteraad verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2023.

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door ons als accountant van de gemeente Vlissingen toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen nemen wij de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe en rechtmatige beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

De risico-inschattingen hebben niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing. Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt deze daarom niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Daarnaast is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Indien wij aangesteld zouden zijn om een fraudeonderzoek bij de gemeente Vlissingen uit te voeren, zouden wij wellicht additionele bevindingen hebben geconstateerd en observaties hebben gerapporteerd dan die welke nu zijn opgenomen in de managementletter.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 345,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

This communication contains general information only, and none of DTTL, its global network of member firms or their related entities is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte organization shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

© 2023. For information, contact Deloitte The Netherlands.